

Hans Snijders (1948-2017)

Op 5 mei 2017, op Bevrijdingsdag, is Hans Snijders overleden. Hij leed aan een ziekte die hem steeds meer belemmerde in zijn dagelijks bestaan. Herinneringen aan een empathische, schrijvende vakman.

Door Dina Snippe

Als ik aan Hans denk komen de dia's van zijn laatste lezing weer op mijn netvlies. Deze lezing was tijdens het afscheids-symposium van Carleen Römer in maart 2011.

Hans had de meest recente meta-onderzoeken over (groeps)psychotherapie in een school-overstijgend perspectief geplaatst. Zijn conclusie was dat groepspsychotherapeuten die matig interveniëren met structureren en emotiestimulatie, veel kans op een succesvolle uitkomst voor hun groepsleden hebben, mits die gematigdheid wordt gecombineerd met veel empathische zorg en cognitieve betekenisgeving. Dat gold voor alle referentiekaders. Hij eindigde met een dia van een piloot, die over de bossen vliegt; daaronder een tekst van Yalom:

'Ervaren therapeuten overstijgen hun therapeutische school en verdragen ambivalenties, het niet weten en de onzekerheden die eigen zijn aan het menselijke bestaan.' Hans was zo'n therapeut die zeer goed ambivalenties kon verdragen. Hij was rustig, bedachtzaam op de achtergrond aanwezig, maar waar nodig helder en duidelijk interveniërend.

Van 2007 tot 2015 maakte ik Hans mee als lid van de intervisiegroep voor opleiders groepspsychotherapie in de Haagse regio. Hij stelde als enige voorwaarde aan zijn

deelname dat we daarbij steeds een eenvoudige maaltijd zouden eten en voor hem altijd een glas witte wijn. Hans was vaak onze bron als het ging om het delen van kennis over nieuw onderzoek of een nieuwe vragenlijst.

De reflectie die hij vroeg van zijn patiënten vroeg hij ook van zichzelf. Tot het laatst stelde hij zich kwetsbaar op wat zijn eigen inbreng betreft. Zo vertelde hij hoe hij omging met een blowende patiënte in zijn groep, die een zondebok dreigde te worden. Met veel geduld lukte het hem om vast te houden aan de regels die nodig waren voor de groep, te luisteren naar feedback van de kritische groepsleden en de patiënte binnen de groep te houden. Toen hij daarover een compliment kreeg, wees hij ook op de kracht van het team waarmee hij werkte en dit voor hem mogelijk maakte. Bescheidenheid kenmerkte Hans. Zo was zijn reactie op een verzoek van mij om iets te redigeren: 'In de rechterkantlijn heb ik mijn opmerkingen geplaatst, die je kunt kopiëren en plakken als je er wat in ziet of met de rechtermuisknop kunt verwijderen. Hopelijk heb je er iets aan.'

Hans werkte 37 jaar in de Haagse ggz. In mei 2013 nam hij afscheid bij PsyQ Haaglanden, afdeling persoonlijkheidsstoornissen. Na zijn pensionering wilde Hans nog graag een leer-groep gaan doen met mij. Hij werd erkend als leertherapeut, maar de groep is niet meer gestart. Hans besloot om zich terug te trekken. Zijn stem werd te zacht.

Schrijven noemde hij zijn hobby. Het laatste artikel dat hij mij stuurde, in 2015, *Cliënt-centered/experiential group psychotherapy with borderline cliënts: specific processes and challenges* ging over een onderzoek naar de effecten van de behandeling op zijn voormalige afdeling. In deze mail schreef hij mij: 'Wie schrijft die blijft?'

Ja, Hans blijft, door zijn vele publicaties, nationaal en internationaal, in handboeken en leerboeken. Zijn boek over interventies in behandelgroepen wordt door veel opleiders gebruikt bij het lesgeven over groepsdynamica en groepstherapie.

We verliezen in hem een empathische psychotherapeut met grote kennis van onderzoek op ons vakgebied en het talent om daarover te schrijven.

Curriculum vitae Hans (J.A.) Sijnders

Hans Sijnders (1948) werkte 37 jaar als klinisch psycholoog en psychotherapeut in het programma persoonlijkheidsproblematiek in de deeltijdbehandeling en polikliniek van PsyQ Haaglanden. Hij gaf gedurende 25 jaar de basiscursus groepstherapie voor de aio's van het Haags-Leids Opleidings Consortium Psychiatrie (HLOPC) en gaf inzicht gevende, cliëntgerichte supervisie en leertherapie aan aio's en deelnemers van de opleiding psychotherapie of klinische psychologie. Hij publiceerde onder meer het boek *Interventies in behandelgroepen* (2006) en was lid van de redactie van het *Handboek gesprekstherapie* (2008) en *Leerboek psychotherapie* (2009). In de opleiding psychotherapie van de Centrale RINO groep te Utrecht verzorgde hij het lesblok Emotion focused therapy bij depressiestoornissen.

Hans publiceerde ook regelmatig in dit tijdschrift, onder andere:

Snijders, J.A. (1992). Groepstherapie bij psychiatrische patiënten: van inzicht naar ondersteuning. *Groepspsychotherapie*, 26(3), 10-22.

Snijders, J.A. (2001). Continuïteitsgroepen voor lotgenoten. Een semi-gestructureerd ondersteunend groepspsychotherapiemodel voor ik-zwakke cliënten. *Groepspsychotherapie*, 35(1), 32-45.

Snijders, J.A. (2007). Buitenlands onderzoek naar groepstherapie in ambulante en klinische setting. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 2(1), 74-79.

Snijders, J.A. (2009). Een blik over de grenzen. Is het tijd om de term groepscohesie achterwege te laten? *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 4(4), 17-23.

Snijders, J.A. (2010). Een blik over de grenzen. De stand van zaken van onderzoek naar groepspsychotherapie. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 5(2), 28-37.

Snijders, J.A. (2011). Groepsdynamiek buiten spel in de groep? Bespreking van *A schema-focused approach to group psychotherapy for outpatients with borderline personality disorders* van Farrel, Shaw & Webber. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 6(1), 82-84.

Snijders, J.A. (2011). De effectiviteit van ambulante groepspsychotherapie in Duitsland. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 6(2), 56-57.

Snijders, J.A. (2012). Bespreking van de video IPT-G van Dina Snippe en Michiel van Vreeswijk. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 7(1), 73-74.

Snijders, J.A. (2012). Bespreking van Billows visie op rebellie in de groep. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 7(2), 77-81.

Snijders, J.A. (2015). In memoriam Tom Berk: Dia's. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 10(4), 22-23.
